

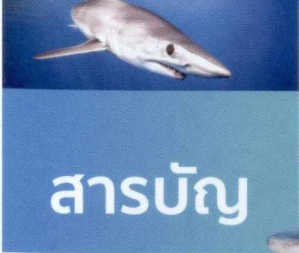
ปลา กระดูกอ่อน

ของไทยและน่านน้ำใกล้เคียง

THE CARTILAGINOUS FISHES OF THAILAND
AND ADJACENT WATERS

ทัตพล กระจำงดารา และคณะ

2565

สารบัญ

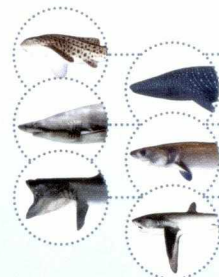
บทนำ 1

ข้อมูลรายชนิด 15

■ วิธีการใช้ข้อมูลรายชนิด 16

กลุ่มปลาฉลาม 22

1. <i>Heptranchias perlo</i> (Bonnaterre, 1788)	22
2. <i>Hexanchus nakamurai</i> Teng, 1962	22
3. <i>Echinorhinus brucus</i> (Bonnaterre, 1788)	23
4. <i>Squatina cf. legnota</i> Last & White, 2008	23
5. <i>Squatina tergocellatoides</i> Chen, 1963	24
6. <i>Squalus hemipinnis</i> White, Last & Yearsley, 2007	24
7. <i>Squalus megalops</i> (Macleay, 1881)	25
8. <i>Squalus montalbani</i> Whitley, 1931	25
9. <i>Centrophorus granulosus</i> (Bloch and Schneider, 1801)	26
10. <i>Centrophorus isodon</i> (Chu, Meng & Liu, 1981)	26
11. <i>Etmopterus fusus</i> Last, Burgess & Séret, 2002	27
12. <i>Etmopterus cf. pusillus</i> (Lowe, 1839)	27
13. <i>Etmopterus sculptus</i> Ebert, Compagno & De Vries, 2011	28
14. <i>Heterodontus zebra</i> (Gray, 1831)	28
15. <i>Orectolobus cf. japonicus</i> Regan, 1906	29
16. <i>Orectolobus leptolineatus</i> Last, Pogonoski & White, 2010	29
17. <i>Chiloscyllium griseum</i> Müller & Henle, 1838	30
18. <i>Chiloscyllium hasselti</i> Bleeker, 1852	30
19. <i>Chiloscyllium indicum</i> (Gmelin, 1789)	31
20. <i>Chiloscyllium plagiosum</i> (Bennett, 1830)	31
21. <i>Chiloscyllium punctatum</i> Müller & Henle, 1838	32
22. <i>Nebrius ferrugineus</i> (Lesson, 1831)	32

23. <i>Stegostoma tigrinum</i> Forster, 1781	33
24. <i>Rhincodon typus</i> Smith, 1828	33
25. <i>Carcharias taurus</i> Rafinesque, 1810	34
26. <i>Pseudocarcharias kamoharai</i> (Matsubara, 1936)	34
27. <i>Megachasma pelagios</i> Taylor, Compagno & Struhsaker, 1983 ..	35
28. <i>Alopias pelagicus</i> Nakamura, 1935	35
29. <i>Alopias superciliosus</i> (Lowe, 1841)	36
30. <i>Alopias vulpinus</i> (Bonnaterre, 1788)	36
31. <i>Isurus oxyrinchus</i> Rafinesque, 1810	37
32. <i>Isurus paucus</i> Guitart, 1966	37
33. <i>Apristurus longicephalus</i> Nakaya, 1975	38
34. <i>Atelomyxerus marmoratus</i> (Bennett, 1830)	38
35. <i>Bythaelurus hispidus</i> (Alcock, 1891)	39
36. <i>Bythaelurus lutarius</i> (Springer & D'Aubrey, 1972)	39
37. <i>Cephaloscyllium hiscosellum</i> White & Ebert, 2008	40
38. <i>Cephaloscyllium silasi</i> (Talwar, 1974)	40
39. <i>Cephaloscyllium cf. specum</i> Last, Seret & White, 2008	41
40. <i>Halaelurus buergeri</i> (Müller & Henle, 1838)	41
41. <i>Eridacnis radcliffei</i> Smith, 1913	42
42. <i>Proscyllium magnificum</i> Last & Vongpanich, 2004	42
43. <i>Iago mangalorensis</i> (Cubelio, Remya & Kurup, 2011)	43
44. <i>Iago omanensis</i> (Norman, 1939)	43
45. <i>Mustelus manazo</i> Bleeker, 1854	44
46. <i>Mustelus mosis</i> Hemprich & Ehrenberg, 1899	44
47. <i>Mustelus stevensi</i> White & Last, 2008	45
48. <i>Chaenogaleus macrostoma</i> (Bleeker, 1852)	45
49. <i>Hemigaleus microstoma</i> Bleeker, 1852	46
50. <i>Hemipristis elongata</i> (Klunzinger, 1871)	46
51. <i>Paragaleus randalli</i> Compagno, Krupp & Carpenter, 1996	47
52. <i>Paragaleus tengi</i> (Chen, 1963)	47
53. <i>Carcharhinus albimarginatus</i> (Rüppell, 1837)	48
54. <i>Carcharhinus altimus</i> (Springer, 1950)	48
55. <i>Carcharhinus amblyrhynchoides</i> (Whitley, 1934)	49
56. <i>Carcharhinus amblyrhynchos</i> (Bleeker, 1856)	49
57. <i>Carcharhinus amboinensis</i> (Müller & Henle, 1839)	50

58. <i>Carcharhinus brachyurus</i> (Günther, 1870)	50
59. <i>Carcharhinus brevipinna</i> (Müller & Henle, 1839)	51
60. <i>Carcharhinus dussumieri</i> (Müller & Henle, 1839)	51
61. <i>Carcharhinus falciformis</i> (Müller & Henle, 1839)	52
62. <i>Carcharhinus leucas</i> (Müller & Henle, 1839)	52
63. <i>Carcharhinus limbatus</i> (Müller & Henle, 1839)	53
64. <i>Carcharhinus longimanus</i> (Poey, 1861)	53
65. <i>Carcharhinus macloti</i> (Müller & Henle, 1839)	54
66. <i>Carcharhinus melanopterus</i> (Quoy & Gaimard, 1824)	54
67. <i>Carcharhinus obscurus</i> (LeSueur, 1818)	55
68. <i>Carcharhinus obsolerus</i> White, Kyne and Harris, 2019	55
69. <i>Carcharhinus plumbeus</i> (Nardo, 1827)	56
70. <i>Carcharhinus sealei</i> (Pietschmann, 1913)	56
71. <i>Carcharhinus sorrah</i> (Müller & Henle, 1839)	57
72. <i>Carcharhinus tjtjot</i> (Bleeker, 1852)	57
73. <i>Galeocerdo cuvier</i> (Peron & LeSueur, 1822)	58
74. <i>Glyphis gangeticus</i> (Müller & Henle, 1839)	58
75. <i>Lamiopsis tephrodes</i> (Fowler, 1905)	59
76. <i>Loxodon macrorhinus</i> Müller & Henle, 1839	59
77. <i>Negaprion acutidens</i> (Rüppell, 1837)	60
78. <i>Prionace glauca</i> (Linnaeus, 1758)	60
79. <i>Rhizoprionodon acutus</i> (Rüppell, 1837)	61
80. <i>Rhizoprionodon oligolinx</i> Springer, 1964	61
81. <i>Scoliodon laticaudus</i> Müller & Henle, 1838	62
82. <i>Scoliodon macrorhynchus</i> (Bleeker, 1852)	62
83. <i>Triaenodon obesus</i> (Rüppell, 1837)	63
84. <i>Eusphyra blochii</i> (Cuvier, 1816)	63
85. <i>Sphyrna lewini</i> (Griffith & Smith, 1834)	64
86. <i>Sphyrna mokarran</i> (Rüppell, 1837)	64
87. <i>Sphyrna zygaena</i> (Linnaeus, 1758)	65

กลุ่มปลากระเบน 65

1. <i>Anoxypristis cuspidata</i> (Latham, 1794)	65
2. <i>Pristis pristis</i> (Linnaeus, 1758)	66
3. <i>Pristis zijsron</i> Bleeker, 1851	66
4. <i>Rhina ancylostoma</i> Bloch & Schneider, 1801	67
5. <i>Rhynchobatus australiae</i> Whitley, 1939	67
6. <i>Rhynchobatus laevis</i> (Bloch & Schneider, 1801)	68
7. <i>Rhynchobatus palpebratus</i> Compagno & Last, 2008	68
8. <i>Rhynchobatus springeri</i> Compagno & Last, 2010	69
9. <i>Rhinobatos annandalei</i> Norman, 1926	69
10. <i>Rhinobatos borneensis</i> Last, Séret & Naylor, 2016	70
11. <i>Rhinobatos ranongensis</i> Last, Séret & Naylor, 2019	70
12. <i>Glaucostegus granulatus</i> (Cuvier, 1829)	71
13. <i>Glaucostegus cf. granulatus</i> (Cuvier, 1829)	71
14. <i>Glaucostegus obtusus</i> (Müller & Henle, 1841)	72
15. <i>Glaucostegus thouin</i> (Anonymous, 1798)	72
16. <i>Glaucostegus typus</i> (Bennett, 1830)	73
17. <i>Platyrhina psomadakisi</i> White and Last, 2016	73
18. <i>Torpedo fuscomaculata</i> Peters, 1855	74
19. <i>Benthobatis moresbyi</i> Alcock, 1898	74
20. <i>Narcine brevilabiata</i> Bessednov, 1966	75
21. <i>Narcine lingula</i> Richardson, 1846	75
22. <i>Narcine maculata</i> (Shaw, 1804)	76
23. <i>Narcine prodorsalis</i> Bessednov, 1966	76
24. <i>Narcine timlei</i> (Bloch & Schneider, 1801)	77
25. <i>Narke dipterygia</i> (Bloch & Schneider, 1801)	77
26. <i>Temera hardwickii</i> Gray, 1831	78
27. <i>Okamejei cairae</i> Last, Fahmi & Ishihara, 2010	78
28. <i>Okamejei hollandi</i> (Jordan & Richardson, 1909)	79
29. <i>Orbiraja powelli</i> (Alcock, 1898)	79
30. <i>Cruriraja andamanica</i> (Lloyd, 1909)	80
31. <i>Sinobatis andamanensis</i> Last & Bussarawit, 2016	80
32. <i>Hexatrygon bickelli</i> Heemstra & Smith, 1980	81
33. <i>Gymnura japonica</i> (Temminck & Schlegel, 1850)	81

34. <i>Gymnura poecilura</i> (Shaw, 1804)	82
35. <i>Gymnura tentaculata</i> (Müller & Henle, 1841)	82
36. <i>Gymnura zonura</i> (Bleeker, 1852)	83
37. <i>Bathytoshia brevicaudata</i> (Hutton, 1875)	83
38. <i>Bathytoshia lata</i> (Garman, 1880)	84
39. <i>Brevitrygon heterura</i> (Bleeker, 1852)	84
40. <i>Brevitrygon imbricata</i> (Bloch & Schneider, 1801)	85
41. <i>Brevitrygon cf. imbricata</i> (Bloch & Schneider, 1801)	85
42. <i>Fluvitrygon kittipongi</i> (Vidthayanon & Roberts, 2005)	86
43. <i>Fluvitrygon oxyrhynchus</i> (Sauvage, 1878)	86
44. <i>Fluvitrygon signifer</i> (Compagno & Roberts, 1982)	87
45. <i>Hemitrygon akajei</i> (Müller & Henle, 1841)	87
46. <i>Hemitrygon bennetti</i> (Müller & Henle, 1841)	88
47. <i>Hemitrygon fluviorum</i> (Ogilby, 1908)	88
48. <i>Hemitrygon laosensis</i> (Roberts & Karnasuta, 1987)	89
49. <i>Hemitrygon navarrae</i> (Steindachner, 1892)	89
50. <i>Hemitrygon parvonigra</i> (Last & White, 2008)	90
51. <i>Himantura leoparda</i> Manjaji-Matsumoto & Last, 2008	90
52. <i>Himantura uarnak</i> (Gmelin, 1789)	91
53. <i>Himantura undulata</i> (Bleeker, 1852)	91
54. <i>Maculabatis astra</i> (Last, Manjaji-Matsumoto & Pogonoski, 2008) ...	92
55. <i>Maculabatis gerrardi</i> (Gray, 1851)	92
56. <i>Maculabatis macrura</i> (Bleeker, 1852)	93
57. <i>Maculabatis pastinacoides</i> (Bleeker, 1852)	93
58. <i>Megatrygon microps</i> (Annandale, 1908)	94
59. <i>Neotrygon caeruleopunctata</i> Last, White & Séret, 2016	94
60. <i>Neotrygon kuhlii</i> (Müller & Henle, 1841)	95
61. <i>Neotrygon orientalis</i> Last, White & Séret, 2016	95
62. <i>Neotrygon cf. picta</i> Last & White, 2008	96
63. <i>Neotrygon varidens</i> (Garman, 1885)	96
64. <i>Pastinachus ater</i> (Macleay, 1883)	97
65. <i>Pastinachus gracilicaudus</i> Last & Manjaji-Matsumoto, 2010	97
66. <i>Pastinachus solocirostris</i> Last, Manjaji & Yearsley, 2005	98
67. <i>Pastinachus stellurostris</i> Last, Fahmi & Naylor, 2010	98
68. <i>Pateobatis bleekeri</i> (Blyth, 1860)	99

69. <i>Pateobatis fai</i> (Jordan & Seale, 1906)	99
70. <i>Pateobatis jenkinsii</i> (Annandale, 1909)	100
71. <i>Pateobatis uarnacoides</i> (Bleeker, 1852)	100
72. <i>Pteroplatytrygon violacea</i> (Bonaparte, 1832)	101
73. <i>Taeniura lymma</i> (Forsskål, 1775)	101
74. <i>Taeniuraps meyeri</i> (Müller and Henle, 1841)	102
75. <i>Telatrygon biasa</i> Last, White & Naylor, 2016	102
76. <i>Telatrygon crozieri</i> (Blyth, 1860)	103
77. <i>Telatrygon zugei</i> (Müller & Henle, 1841)	103
78. <i>Urogymnus asperrimus</i> (Bloch & Schneider, 1801)	104
79. <i>Urogymnus chaophraya</i> (Monkolprasit and Roberts, 1990)	104
80. <i>Urogymnus granulatus</i> (Macleay, 1883)	105
81. <i>Urogymnus aff. lobistoma</i> (Manjaji-Matsumoto & Last, 2006) ...	105
82. <i>Plesiobatis daviesi</i> (Wallace, 1967)	106
83. <i>Urolophus javanicus</i> (Martens, 1864)	106
84. <i>Aetomylaeus maculatus</i> (Gray, 1834)	107
85. <i>Aetomylaeus nichofii</i> (Bloch & Schneider, 1801)	107
86. <i>Aetomylaeus vespertilio</i> (Bleeker, 1852)	108
87. <i>Aetobatus ocellatus</i> (Kuhl, 1823)	108
88. <i>Rhinoptera javanica</i> Müller & Henle, 1841	109
89. <i>Rhinoptera jayakari</i> Boulenger, 1895	109
90. <i>Mobula alfredi</i> (Krefft, 1868)	110
91. <i>Mobula birostris</i> (Walbaum, 1792)	110
92. <i>Mobula eregoodoo</i> (Cantor, 1849)	111
93. <i>Mobula kuhlii</i> (Müller & Henle, 1841)	111
94. <i>Mobula mobular</i> (Bonnaterre, 1788)	112
95. <i>Mobula tarapacana</i> (Philippi, 1892)	112
96. <i>Mobula thurstoni</i> (Lloyd, 1908)	113

กลุ่มปลาหู 113

1. <i>Chimaera aff. macrospina</i> Didier, Last & White, 2008	113
2. <i>Chimaera phantasma</i> Jordan & Snyder, 1900	114
3. <i>Hydrolagus cf. deani</i> (Smith & Radcliffe, 1912)	114
4. <i>Neoharriotta pinnata</i> (Schnakenbeck, 1931)	115

การจำแนกชนิด	117
■ ลักษณะทั่วไปปลากระดูกอ่อนในกลุ่มปลาฉลาม ปลากระเบน และปลาหู 118	
■ การวัดสัดส่วนปลากระดูกอ่อนในกลุ่มปลาฉลาม ปลากระเบน และปลาหู 120	
■ คู่มือการจำแนกชนิดปลากระดูกอ่อนที่พบในน่านน้ำไทย และน่านน้ำใกล้เคียง 122	
คำขอบคุณ	184
เอกสารอ้างอิง	186
ภาคผนวก	193
■ Checklist of Cartilaginous Fishes of Thailand and Adjacent Waters ... 194	
■ Habitats, Behaviors and Migrations of Cartilaginous Fishes in Thai Waters 201	
■ IUCN Red List 202	
■ IUCN Red List of Cartilaginous Fishes of Thailand and Adjacent Waters 203	
■ Thailand Red Data of Cartilaginous Fishes of Thailand and Adjacent Waters 203	
■ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) 204	
■ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 207	
■ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับลงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2559 212	
■ แผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่อการอนุรักษ์และการบริหารจัดการฉลามของประเทศไทย (NPOA-Sharks, Thailand) 214	
■ วันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปลาฉลาม 216	
■ WildAid กับการณรงค์เพื่อลด-เลิกบริโภคฉลามในประเทศไทย 218	
■ Thailand Manta Project: หนึ่งในโครงการอนุรักษ์ปลากระเบนราหูของประเทศไทย 221	
■ ฉลาม-กระเบน...รางวัลจากท้องทะเลต่อชาว SOS – Save Our Sea ... 223	
■ หลักฐานทางวิวัฒนาการของปลากระดูกอ่อนในประเทศไทย 228	
■ หนังสือวิชาการที่จัดทำเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับปลากระดูกอ่อน 231	
■ ผากไว้ให้สานต่อจากเล่มนี้ 233	